تنظیر شروع روز از غروب به غسل جمعه در شب جمعه

(30:33)

استاد: بله. فعلاً روی این مبنا که وقت غروب را برای شبانه‌روز برچسب یک شنبه. الآن ما از دوازده شب برچسب می‌زنیم و می‌گوییم حالا دیگر دوشنبه است. در اینجا هم وقتی غروب تقویم شرعی شد، می‌گوییم حالا دیگر اول ماه مبارک است. شبانه‌روز اول شروع شد. اگر هم برچسب هفته را به این صورت بزنیم، می‌گوییم شبانه‌روز یک شنبه شرعی شروع شد. یعنی فردا شب که رسیدیم شب دوشنبه شرعی است. کما اینکه خیلی از احکام به این صورت است. خیلی وقت‌ها حاضری برای شب جمعه، احکام روز جمعه را بار کنید. مثلاً یک مورد غُسل است. می‌گویید اگر فردا نمی‌رسید غسل کنید، شب جمعه غسل کنید.

شاگرد: برای شنبه هم می‌گویند.

استاد: آن به‌خاطر دلیل است. به‌خاطر قضاء است.

شاگرد: شاید از باب توسعه باشد.

استاد: مانعی ندارد. من می‌خواهم شبانه‌روز را بگویم. این خودش یک بحث فقهی خوبی است. کسی روز جمعه اصلاً متمکن از غسل نیست، شما از حیث ادله چه می‌گویید؟ می‌گوید من شب شنبه می‌توانم غسل کنم، روز شنبه هم می‌توانم غسل کنم، شب جمعه هم می‌توانم غسل کنم، ولی روز جمعه نمی‌توانم غسل کنم. کدام یک از این‌ها اولویت دارد؟

شاگرد۲: شب جمعه.

استاد: خب همین جور که نمی‌توانیم بگوییم. به گمانم عده‌ای نسبت به شب شنبه اشکال می‌کنند. در عروه این جور یادم هست. می‌گویند ما شب شنبه نداریم. برای روز شنبه دلیل خاص داریم. اما در شب شنبه چطور می‌خواهد غسل جمعه کند؟ روز جمعه که تمام شده و دلیلی هم برای شب نداریم. ولی شب جمعه را داریم. کسی که متمکن نیست شب جمعه غسل کند. الآن عرض می‌کنم که اگر این حرف ما درست باشد، شارع یک روی و لیل، یک شبانه‌روزی را برای متشرعه قرار داده است. شبانه‌روزی که از غروب شروع می‌شود و در غروب بعدی پایان پیدا می‌کند. خب در این فاصله روزش برای غسل جمعه است، خب اگر نمی‌رسی اولی به ادا‌ء همین شبانه‌روز است. شبانه‌روزی که به‌عنوان یک واحد است. لذا شب جمعه می‌شود. اینجا دیگر قیاس نیست. اینجا حرف بی خودی زدن نیست. می‌گوییم از این باب که واحد تنظیم نزد شارع شبانه‌روز است؛ شارع شبانه‌روز را از غروب تا غروب قرار داده است، پس برچسب شرعی غروب تا غروب چیست؟ جمعه است. غسل هم چه غسلی است؟ غسل جمعه است. در اینجا می‌خواهیم از اعتبارات و استظهارات عرفی استفاده کنیم.

شاگرد: از اضافه شب به‌روز نمی‌توانیم استفاده کنیم؟ مثلاً یا بعضیت یا اختصاص در آن هست.

استاد: من هم همین بعضیت را عرض میکنم. وقتی شما میگویید اینجا الآن شب جمعه است، نمیگویید شب پنج شنبه است. شب جمعه است، یعنی بعض الجمعه شد. شب جمعه بهعنوان بیست و چهار ساعت شروع شد. این ارتکاز تمام متشرعه هم هست. فضیلت شب جمعه برای خودش است یا برای این است که شب جمعه است؟ به عبارت دیگر تمامًا یک بخش مهمی از فضیلت خودش را «الیوم الجمعه» دارد. بهخاطر آن روز است که فضیلت دارد. لذا به گمانم بعضی از جاها حتی سبت را ذکر نکردهاند. از حافظه میگویم. یعنی گفته اند اگر متمکن نیست شب جمعه غسل کند. یعنی غسل را تقدیم کند. اینکه بعدًا میتواند در سبت قضا کند در بعض کتب آمده است و در بعض کتب اصلًا نیامده است. چون ارتکاز این است که خب شب جمعه است.

بازبینی #3
ایجاد شده 13 ژانویه 2026 15:33:25 توسط ... .
به روزرسانی شده 14 ژانویه 2026 13:41:40 توسط ... .